

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 11/2012-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť F. B., N., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46, čl. 47 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 v spojení s právami podľa čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 7 C/83/2007-259 z 30. augusta 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. februára 2011 doručená sťažnosť F. B., N. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46, čl. 47 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 v spojení s právami podľa čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C/83/2007-259 z 30. augusta 2010.

Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ podal 5. novembra 2007 okresnému súdu žalobu podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu

spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“), pričom za nesprávny úradný postup označil postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/83/2007 a jeho uznesenie z 30. augusta 2010; sťažovateľ napadol sťažnosťou aj príslušné ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (sťažovateľ v sťažnosti uvádza úplne znenie tohto zákona k 25. máju 2005, keď bolo publikované pod č. 27/2009 Z. z.).

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uviedol:

„V predmetnej žalobe o náhradu škody navrhovateľ F. B. uviedol, že dňa 11. 08. 2005 podal na Okresný súd v Nitre, písomnú Žiadosť o písomné vyrozumenie či sa na Okresnom súde v Nitre, nachádza v archíve spis vo veci určenia Zákonného zástupcu pre maloletého F. B.

V predmetnej žalobe o náhradu škody navrhovateľ F. B. uviedol, že mu zámerne nebol ustanovený Zákonný zástupca (Opatrovník, poručník) pretože vydaný Rozsudok č. k. 13Co/339/75 trpí nedostatkom procesnej právoplatnosti z toho dôvodu, pretože účastníčka konania matka E. B. bola úplne pozbavená na právne úkony podľa Rozsudku č. k. 11 Nc/1130/73 ktorý vydal Okresný súd v Nitre, ako aj to že neoprávnená osoba podala návrh o zrušenie ústavnej starostlivosti a v tomto konaní neoprávnená osoba dala súhlas o zrušení ústavnej starostlivosti (J. B.), o ktorej rozhodol Okresný súd v Nitre rozsudkom č. k. P 97/75 vydaný zo dňa 29. 10. 1975.

V predmetnej žalobe o náhradu škody navrhovateľ F. B. uviedol, že vedúce orgánu o starostlivosti o deti z Okresného národného výboru v N. a z Mestského národného výboru v N., ktoré vykonávali dohľad nad pestúnskou starostlivosťou u maloletého F. B., spôsobili úmyselný nesprávny úradný postup, a škoda ktorá mu vznikla od vydania Rozsudku č. k. 13 Co/339/75 t. j. od 10. 06. 1976 do 09. 07. 1988, za nepodanie návrhu o ustanovenie opatrovníka poručníka, ktorá je nemateriálnou ujmom, a za túto škodu zodpovedajú žalované podľa § 18 zák. č. 58/1969 Zb.“

Okresný súd na základe uznesenia sp. zn. 7 C/83/2007 z 3. januára 2008 vyzval sťažovateľa, aby označil odporcu; sťažovateľ v nadväznosti na túto výzvu 29. januára 2008

a 25. apríla 2008 doplnil ním podanú žalobu z 5. novembra 2007. Okresný súd uznesením z 24. októbra 2008 vyzval sťažovateľa, aby špecifikoval výrok žalobného petitu; na túto výzvu okresného súdu zareagoval sťažovateľ 3. novembra 2008.

Na pojednávaní, ktoré sa konalo 16. decembra 2008, sťažovateľ vzal späť časť návrhu v súlade s § 96 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), a to uplatnenie nároku na nemajetkovú ujmu v sume 500 000 Sk. Okresný súd rozsudkom č. k. 7 C 83/2007-194 zo 16. decembra 2008 rozhodol tak, že konanie o nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy v sume 500 000 Sk zastavil, vo zvyšku návrh zamietol (s poukazom na § 22 zákona č. 58/1969 Zb., ako aj na odporcom vznesenú námietku premlčania, okresný súd dospel k záveru, že nárok sťažovateľa na náhradu škody je premlčaný) a uložil sťažovateľovi zaplatiť odporcovi (Slovenská republika - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky) do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku trovy konania v sume 39,60 €.

Sťažovateľ podal 4. marca 2009 proti napadnutému rozsudku okresného súdu podľa § 201 a nasl. OSP odvolanie, v ktorom uviedol, že označený rozsudok okresného súdu považuje za nesprávny, a navrhol, aby ho Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Krajský súd ako odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd postupoval v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku tým, že sťažovateľovi ako účastníkovi konania odoprel uplatnenie jeho procesných práv svojím procesným postupom a svojím rozhodnutím, keď nekonal o predmete konania. V nadväznosti na tento záver krajský súd o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu č. k. 7 C/83/2007-194 zo 16. decembra 2008 v jeho zamietajúcej časti a v časti náhrady trov konania rozhodol uznesením č. k. 8 Co/92/2009-213 z 26. novembra 2009 tak, že ho v odvolaní napadnutej zamietajúcej časti a v časti týkajúcej sa náhrady trov konania zrušil a vec v týchto častiach vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ 8. marca 2010 písomne doplnil žalobu podľa § 43 OSP podaním, v ktorom upravil petit na rozhodnutie; napriek doplneniu sťažovateľa jeho návrh nebol kvalifikovaný, a preto ho okresný súd na pojednávaní uskutočnenom 30. marca 2010 upozornil, že ho vyzve na ďalšie doplnenie žaloby o chýbajúce náležitosti. V nadväznosti na toto upozornenie okresný súd svojím uznesením z 26. apríla 2010 vyzval sťažovateľa na doplnenie žaloby. Sťažovateľ 6. mája 2010 na základe výzvy okresného súdu požiadal o zastavenie konania argumentujúc tým, „že u odporcu odpadol dôvod splnenia povinnosti, u navrhovateľa vznikla trvalá prekážka vypracovať výrok žalobného petitu tak, aby tento výrok bol vykonateľný“. Okresný súd posúdil podanie sťažovateľa zo 6. mája 2010, ktorým doplnil žalobu, ako späťvzatie návrhu. V nadväznosti na tento záver uznesením č. k. 7 C/83/2007-259 z 30. augusta 2010 okresný súd rozhodol tak, že konanie zastavil.

Podľa názoru sťažovateľa uznesením č. k. 7 C/83/2007-259 z 30. augusta 2010 o zastavení konania pre späťvzatie návrhu a o uložení mu povinnosti zaplatiť odporcovi trovy konania okresný súd „zbavil Slovenskú republiku, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR zodpovednosti za nepodanie súdu návrhu o ustanovení zákonného zástupcu (Opatrovník - poručník) pre F. B. v jeho maloletosti, ktorý ho mal zastupovať vo veci ochrany jeho zdravia, vzdelania a jeho budúceho povolania, ako aj nadstavbového vzdelania, ohľadom súdom určeného jeho trvalého pobytu po úmrtí jeho matky E. B. rod. H. a v dedičskom konaní po nebohej A. H. rod. K.“.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta okrem namietaného porušenia čl. 46 a čl. 47 ústavy aj „neúmernú dĺžku konania“ a v tejto súvislosti namieta aj porušenie čl. 48 ústavy.

Sťažovateľ tiež v sťažnosti uviedol, že odvolací súd, ktorý uznesením č. k. 8 Co/301/2010-277 z 30. novembra 2010 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 7 C/83/2007-259 z 30. augusta 2010, mu zabránil uplatniť právo domáhať sa náhrady škody (nemajetkovej ujmy) spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezhom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Nitra Uznesením č. k. 7 C/83/2007-259 zo dňa 30. 08. 2010 a konaním, ktorému predchádzalo, procesným spôsobom porušil právo F. B. na riadny spravodlivý proces podľa článku 46, článku 47 a článku 48 Ústavy SR a článku 6 Dohovoru, právo na spravodlivo a v primeranej lehote prejednanie veci, a to samostatne a ako aj v spojení článkom 14 Dohovoru, právo na účinný vnútroštátny prostriedok nápravy podľa článku 13 Dohovoru, tým že nemá k dispozícii žiadny právny prostriedok nápravy na ochranu uvedených práv, ktoré sú porušené.

2. Uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 7C/83/2007-259 zo dňa 30. 08. 2010, sa zrušuje a vec sa vracia na konanie Okresnému súdu Nitra a zakazuje sa v porušovaní základného práva a slobody.

3. F. B. bytom N., priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 6.174,58,- eur (šestisícstosedemdesiatštyri eur a pedesiatosem centov), ktorý je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Nitra je povinný uhradiť trovy konania právneho zastúpenia advokátovi do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti namietajúcej porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov ústavný súd vždy skúma, či sťažovateľ využil v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde všetky právne prostriedky na ochranu týchto práv.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46, čl. 47 a čl. 48 ústavy (z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy) a práv podľa čl. 6 dohovoru (z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru) v spojení s právami podľa čl. 13 a čl. 14 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 7 C 83/2007-259 z 30. augusta 2010, ktorým okresný súd konanie zastavil.

1. V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Vzhľadom na to ústavný súd zotrváva v súlade so svojou doterajšou judikatúrou na tom, že každý sťažovateľ je pred podaním sťažnosti ústavnému súdu povinný vyčerpať všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov (napr. III. ÚS 152/03). Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá žiada o

ústavnoprávnu ochranu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, nie je oprávnená vyberať si orgán verejnej moci, ktorý jej má poskytnúť ochranu namietaného porušenia jej práv. Jej ústavnou a zákonnou povinnosťou je, aby pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpala všetky právne prostriedky ochrany základných práv, tak ako to umožňuje právny poriadok Slovenskej republiky. Až po ich vyčerpaní by mohla prípadne vzniknúť, ak by boli splnené aj ostatné ústavné a zákonné predpoklady, právomoc ústavného súdu (princíp subsidiarity). Vzhľadom na princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je potrebné uviesť, že k prípadnej náprave namietaného zásahu orgánu verejnej moci do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených práv alebo slobôd nemôže dôjsť tak, že by z konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy bolo vyňaté rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd uzavrel, že vzhľadom na to, že sťažovateľ namieta porušenie svojich práv postupom okresného súdu v označenom konaní, vo veci sťažovateľa tu bol ešte iný súd (čl. 127 ods. 1 ústavy) oprávnený a povinný rozhodovať o tom, či došlo k porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa čl. 46 a čl. 47 ústavy a práv podľa čl. 6 v spojení s právami podľa čl. 13 a čl. 14 dohovoru. Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. V súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ústavy na konanie bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 83/2007 ústavný súd poznamenáva, že toto konanie právoplatne skončilo 28. decembra 2010, pričom sťažnosť sťažovateľa bola doručená ústavnému súdu 2. februára 2011, keď už toto konanie bolo právoplatne skončené.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu

do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. marca 2009).

Vzhľadom na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. januára 2012